FENOMENUL ŞOMAJULUI ÎN REPUBLICA MOLDOVA: AMPLOARE ŞI SERVICII DE MEDIERE (STUDIU REALIZAT ÎN SATUL FILIPENI R-NUL LEOVA)

Daniela BADAREU,

studentă, anul III, Facultatea Psihologie, Științe ale Educației,
Sociologie și Asistență Socială

CZU: 331.56(478-22) Email:as.badareudaniela@gmail.com

The article analyzes the phenomenon of unemployment in the Republic of Moldova, focusing on the services offered to alleviate it and the support provided to people looking for a job. The research combines national data with a local case study conducted in the village of Filipeni, Leova district, with the aim of assessing the impact of employment mediation services and the role of social workers in the reintegration of the unemployed.

În Republica Moldova șomajul reprezintă una dintre cele mai presante probleme sociale, afectând în mod direct calitatea vieții și dezvoltarea economică, în special în mediul rural [1, p.235]. Șomajul este definit drept o stare în care persoanele apte de muncă nu reușesc să-și găsească un loc de muncă într-o perioadă determinată, în pofida dorinței și disponibilității de a lucra. Şomajul reprezintă o formă de excluziune socială, el este intolerabil nu din cauza că duce la pierderea resurselor financiare *(acest lucru se poate rezolva prin prestații sociale)*, ci deoarece exclude persoana din logica normală a vieţii sociale: o viaţă activă, în care fiecare îşi produce prin efort propriu bunăstarea sa. Şomajul este un fenomen istoric - ca geneză, dinamică, structură şi efecte. Şomajul se diferenţiază de un şir de alte forme de neparticipare la muncă, de alte categorii de populaţie neocupată sau inactivă. El este apreciat ca o expresie a unor dezechilibre atât pe piaţa muncii (când oferta de forţă de muncă este superioară cererii), cât şi pe piaţa bunurilor şi serviciilorşi se formează pe baza a două mari procese:

– pierderea locurilor de muncă de către o parte a populaţiei ocupate;
– creşterea ofertei de muncă prin atingerea de către noile generaţii a vârstei legale pentru a se putea angaja.

Conform Organizației Internaționale a Muncii (OIM), șomajul reprezintă situația în care persoana aflată în vîrstă activă, capabilă să muncească, dorește să lucreze, dar din anumite motive nu reușește să găsească un loc de muncă adecvat, deși face multe eforturi active în acest sens. În Republica Moldova, Biroul Național de Statistică a adoptat abordarea OIM și definește drept șomeri ca fiind *ponderea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă în totalul populației active*. BNS exclude persoanele mai puțin active pe piața muncii, precum pensionarii, elevii și studenții.

Fenomenul respectiv are mai multe particularități, care se diferențiează în context regional, ceea ce determină oportunitatea realizării cercetărilor în diferite localități ale Republicii Moldova. Astfel, studiul realizat în satul Filipeni din raionul Leova evidențiază cauzele fenomenului de șomaj, printre care se evidențiează *lipsa oportunităților de muncă, migrația forței de muncă, lipsa de formare profesională și neîncrederea în reușită a tinerilor, ș.a.*

Analiza datelor statistice ale Biroului Național de Statistică denotă, că în anul 2022 rata șomajului a fost de 3,1%. În anul 2023, acesta a crescut la 4,6%, demonstrînd o creștere de 1,5 puncte procentuale, iar în trimestrul III al anului 2024 rata șomajului a fost raportată la 3,6%. Respectiv, deși a existat o creștere semnificativă a șomajului în 2023 comparativ cu 2022, în 2024 s-a dovedit a fi înregistrată o ușoară scădere. Conform datelor subdiviziunii teritoriale pentruocuparea forței de muncă (STOFM) din raionul Leova, oficial sunt înregistrate 154 de persoane șomere, 5 fiind nemijlocit din satul Filipeni [2].

În ***scopul*** *analizei specificului șomajului, a problemelor cu care se confruntă șomerii și evaluării eficienței serviciilor de mediere a muncii oferite de STOFM și autoritățile locale din satul Filipeni,* a fost aplicată o metodologie complexă de cercetare, care cuprind următoarele ***metode:*** *analiza datelor statistice, interviuri aprofundate cu 4 experți din domeniul șomajului, interviuri cu primarul și asistentul social din localitate, 2 studii de caz cu șomerii*.

Lucrarea abordează șomajul ca o problemă complexă, cu multiple implicații economice, psihologice și sociale, punând accent pe specificul Republicii Moldova în contextul transformărilor economice și al mobilității populației. Cercetarea a arătat că majoritatea persoanelor aflate în șomaj în satul Filipeni, raionul Leova, sunt persoane care se confruntă cu lipsa locurilor de muncă, cu gradul redus de informare privind serviciile de mediere, cu migrația tinerilor spre orașe sau peste hotare, precum și cu lipsa ofertelor de muncă sezonieră sau part- time.

Printre activitățile care au un anumit impact asupra situației șomerilor se înscrie medierea muncii - un domeniu de activitate destul de important din cadrul politicilor active, specific economiei de piaţă, prin intermediul căruia se asigură asistenţa socială a persoanelor în demersurile lor pentru căutarea, identificarea sau păstrarea unui loc de muncă, avînd ca obiectiv final corelarea cererii cu oferta pe piaţa forţei de muncă [3]. Munca mediatorului are un nivel ridicat de responsabilitate morală şi socială, pentru că aceasta intervine în viaţa subiecţilor umani aflaţi în situaţii critice, prezintă un nivel de stres ridicat datorită contactului permanent al mediatorului cu beneficiari diverşi, adesea dificili sau descurajați.

În opinia specialiștilor intervievați, conținutul medierii muncii este perceput drept „*un proces de stabilire a legăturii dintre persoana care este în căutarea unui loc de muncă şi cei ce au nevoie de angajaţi, sau modalitatea de facilitare a accesului la locurile de muncă libere"*[I_E.3]. Analizând contextul și eficiența serviciului de mediere am constatat, că șomerii intervievați din localitatea Filipeni au participat la ședințele de mediere organizate de subdiviziunile STOFM și au avut parte de activități

cu referire la consiliere profesională, instruiri privind redactarea CV-ului, precum și oferte de cursuri gratuite de calificare/recalificare din raionul Leova. Deși majorirtatea respondenților au evidențiat utilitatea medierii oferite, au fost evidențiate și aspecte șacunare, în special, cu referire la faptul, că *„unele dintre cursuri nu corespund nevoilor reale ale satului Filipeni”* (I_Ș.2).

În concluzie vom menționa, că deși serviciile de mediere prestate de STOFM reprezintă un suport valoros pentru integrarea în câmpul muncii, în mediul rural persistă o serie de probleme structurale, printre care o ofertă limitată de locuri de muncă, migrarea continuă a populației active etc. Lucrarea propune o serie de ***recomandări*** pentru consolidarea serviciilor de mediere și creșterea capacității de intervenție a profesioniților:

- dezvoltarea programelor de muncă locală prin parteneriate public – private;
- promovarea cursurilor de recalificare și formare profesională în satele din raion;
- asigurarea transportului pentru șomerii care se angajează în câmpul muncii;
- implicarea mai activă a autorităților publice locale în stimularea angajatorilor;
- implimentarea unor programe mobile de mediere a muncii în sate;
- monitorizarea continuă a rezultatelor integrării șomerilor plasați în câmpul muncii.

Referințe:

1. ADUMITRĂCESEI,I.D., NICULESCU,N.G. Piaţa forţei de muncă: Teorie şi practică economică contemporană. Chişinău: Editura Tehnică, 1995. 280 pag. ISBN 5-85268-317-5.
2. Raport de activitate al Agenţiei Naţionalepentru Ocuparea Forţeide Muncă pentru anul2024. Diponibil: https://www.anofm.md/view_document?nid=20974 (Consultat la 12.06.2025).
3. Legea cu privire la promovarea ocupării forţeide muncă şi asigurarea de şomaj, nr.105 din 14.06.2018. Publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.295-308 din 10.08.2018. Dipobibilă:https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147878&lang=ro# (Consultată la 24.06.2025).

Recomandat
Stela MILICENCO, *dr., conf. univ.*